Әмирхан Еники
(1909 – 2000)

« Сатмас егет илен алтын көмешләргә,
Әгәр югалтмаса вөҗданын.
Алтынны ул чүпкә санар,
Иң кыйммәтле күрер Ватанын »

- **Әмирхан Еники (Әми рхан Нигъмәтҗан улы Еникиев) 1909 елның 2 мартта Башкортстан АССРның Благовар районы Яңа Каргалы авылында таза хәлле крәстиян гаиләсендә туа.**

Эмирхан Еники. 1926 ел.

- Еники 1925 елның җәендә Казанга килә һәм китап кибетенә курьер булып эшкә урнаша. Бер елдан ул Казан университеты каршындагы рабфакка укырга керә. Шушы чорда көндәлек матбугат битләрендә аның әдәбиарчалары һәм хикәяләре күренә башлый

Әмирхан Еники. *1930 ел.*

- **1926 елда “Безнең юл” журналында Ә.Еникинең “Озын көй тыңлаганда” дигән беренче хикәясе басыла.
 “Дус кеше”(1928), “Яз башы” (1929) дигән хикәя һәм повестьларын иҗат итә. Әлеге әсәрләре белән әдәбият мәйданына керес китә**

Ә.Еникинең сугыш чорында язган әсәрләре “Ана һәм кыз”, “Бер генә сәг“Балаатькә”,“Ялгыз каз”,“Мәк чәчәге”,“Кем җырлады?”,“Кунакчыл дошман” хикәяләрен иҗат итә.

Әлеге хикәяләрнең үзенчәлеге –сугыш күренешләрен тасвирлау максат итеп куелмый. Язучы сугыш белән очрашкан кешене, тереклекне тасвирлый, сугышның ни дәрәҗәдә кайгы – хәсрәт булуын гәүдәләндерә

Язучының 1960 – 1990 еллардагы иҗаты Әсәрләре: “Ялгызлык”, “Тауларга карап”, “Рәхмәт, иптәшләр”, “Вөҗдан”, “Гөләндәм туташ хатирәсе”, “Саз чәчәге”, “Рәшә”, “Йөрәк сере”, “Матурлык”, “Әйтелмәгән васыять” һ.б. Тема, проблемалар: кеше язмышы, заманны борчыган әхлакый – этик проблемалар, кешенең эчке дөньясы, уй – фикерләре, милләт язмышы мәсьәләсе, җәмгыятьтәге җитешсезлекләр.

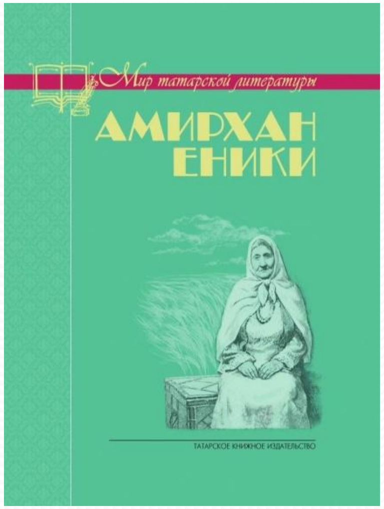

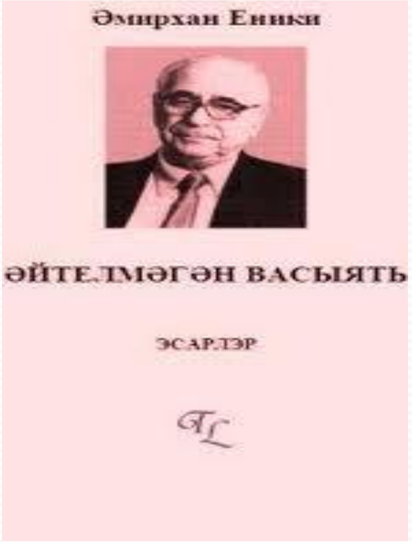

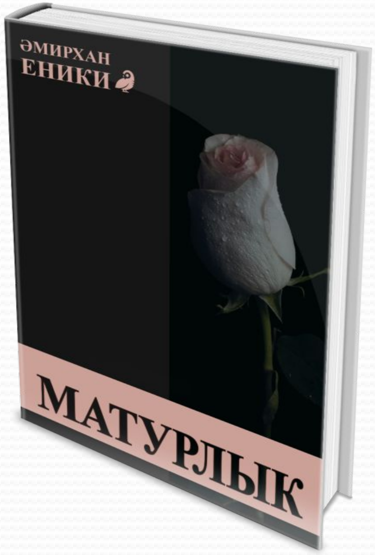

Әмирхан – матур сүз остасы

- Әмирхан Еники – минем өчен тере классик, матур сүз остасы. Әйтер идем :ул- пороза белән яза торган шагыйрь.Аның әсәрләре – кеше йөрәгенә ята торган әсәрләр.Аңа ул табигате белән нечкә күңелле, кешелекле булуы белән ирешә.Шул яклап ул – миңа өлкән дус та, остаз да. Нажар Нәжми .

Әдипнең бүләкләре.

- Ә. Еникинең әдәби и җ аты Совет х ө к ү м ә те тарафыннан югары б ә ял ә нде. Ул Хезм ә т Кызыл Байрагы (1979) һә м «Почет Билгесе» (1957) орденнары бел ә н б ү л ә кл ә нде елда а ң а «Юлчы» исеме бел ә н чыккан хик ә ял ә р җ ыентыгы һә м русча т ә р җ ем ә д ә басылган «Повести и рассказы» (1982) китабы ө чен Татарстан АССРны ң Г. Тукай исеменд ә ге Д әү л ә т премиясе бирелде. Ә. Еники 1946 елдан СССР Язучылар союзы члены иде.

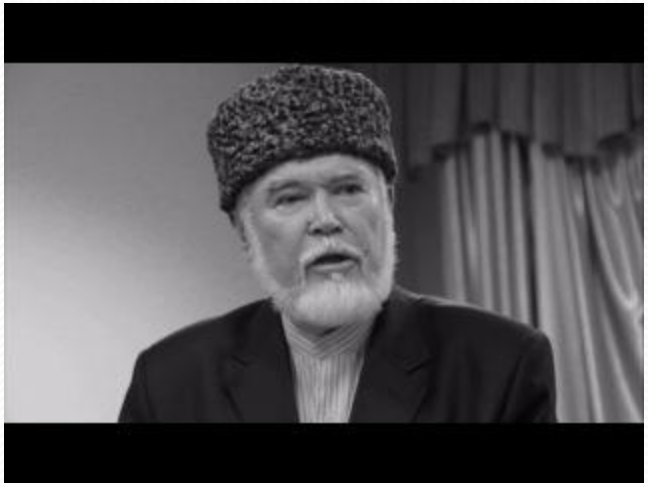

- **Батулла: Әмирхан ага артык хәрәкәтчән, тиз кабынучан кеше түгел, җәмәгать эшләренә ул ордым-бәрдем кубарылып алына торганнардан булмады. Әмма һәрвакыт яшьләргә мәгънәви ата булды, кирәкле остаз булудан һичбер вакытта да туктамады.**

- ӘМИРХАН ЕНИКИ - КҮҢЕЛ КАРУРМАННАРЫНЫҢ ТУРГАЕ (Илдар Юзеев)

Йомгаклау Инде соңгы сүз... Бер үк мизгелдә кемнеңдер кояшы бата, кемнеңдер яңа гына чыгып килә. Бу – яшәешнең мәңгелек әйләнеше... Без әзер, без тыныч. Кояшлары яңа гына чыкканнарга бездән хәер – фатиха! Хушыгыз! (Ә. Еники. "Кояш баер алдыннан"